

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Cím: 1139 Budapest Teve u. 4-6. 1903 Bp. Pf.: 314/15
Tel: 443-5573/33104
Fax: 443-5733/33133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/413- /2013.P.

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri
intézkedés elleni panasz elbírálása
Előadó: dr. Nagy Boglárka ktv.
Telefon: 06-1/462-7432/34-258

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **a panaszos** meghatalmazott jogi képviselője útján benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 372/2013. (XII. 11.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a panasznak a vasrácshoz történő bilincselés tekintetében

h e l y t a d o k,

minden más tekintetben azt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1027 Budapest, Csalogány u. 47-49., postacím: 1539 Budapest, Pf.: 632.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326. § (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos jogi képviselője 2013. március 18-án, postai úton terjesztette elő panaszát a Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Panasztestület) a panaszossal szemben 2013. március 04-én fogatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos előadta, hogy a K-on társaival italozott. Mikor bementek egy WC-be, összetűzésbe keveredett egy ismeretlen fiúval. Ezt követően hirtelen 3-4 rendőrautó érkezett. Mindenkit igazoltattak, és bevitték a Rendőrkapitányságra. Semmilyen felvilágosítást nem kapott, hogy miért is kell magát igazolnia, illetve miért viszik be a Rendőrségre. A Rendőrkapitányságon töltött idő nagy része alatt egy vasrácshoz volt kikötve, amikor levették róla, bántalmazni kezdték a rendőrök, sérülései is keletkeztek emiatt.

A panaszbeadványban előadottak tartalma alapján a panaszos kifogásolta

- igazoltatásának jogszerűségét;
- előállításának jogszerűségét;
- bilincs alkalmazásának jogszerűségét;
- sérelmezte, hogy a Rendőrkapitányságon egy vasrácshoz volt kikötve;
- az intézkedő rendőrök az igazoltatás, valamint az előállítás okát és célját nem közölték a panaszossal;
- sérelmezte a rendőri bántalmazást.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát, amely vizsgálata során megállapította, hogy a panaszos megbilincselésével és vasrácshoz történő kikötésével sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök többször arcul ütötték, megrúgták a derekát, veséjét, és a bal combját is, majd mikor elesett, a hasába térdeltek. A panaszos ezen állításaival olyan bűncselekmény elkövetését valószínűsíti, amelynek vizsgálata a Nyomozó Ügyészség hatáskörébe tartozik. A Rendőrkapitányság vezetőjének 2013. május 21-én kelt tájékoztató levele szerint a panasz ezen részét megküldték a Nyomozó Ügyészség részére az eljárás lefolytatása érdekében. Mindezekre való tekintettel, a rendőri bántalmazással összefüggésben előadott panasz vizsgálatát – hatáskör hiányában – mellőztem.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a 2013. március 18-án előterjesztett panaszbeadvány, meghatalmazással;
- 2013. április 24-én megküldött panasz-kiegészítés és orvosi lelet;
- a panaszos elfogását fogatosító rendőrök 2013. március 4-én kelt jelentése;
- a 2013. március 4-én kelt jelentés a panaszos elfogásának végrehajtásáról, panaszosi nyilatkozat és parancsnoki vélemény;
- 2013. március 4-én kelt igazolás a panaszos rendőrségi előállításának időtartamáról;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének 2013. május 21-én kelt összefoglaló jelentése;
- a panaszos gyanúsított kihallgatását végző r. zászlós 2013. május 21-én kelt jelentése;
- a panaszos gyanúsított kihallgatását végző r. főhadnagy 2013. május 21-én kelt jelentése;
- Sz.L. r. főtörzsőrmester 2013. május 21-én kelt jelentése;

— K.K.K. r. főörzsőrmester 2013. május 21-én kelt jelentése.

A panaszos által konkrétan előadott kifogások kapcsán lefolytatott vizsgálat alapján az alábbiakat állapítottam meg.

1. A panaszos sérelmezte igazoltatásának jogszerűségét.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontja alapján *„a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”*.

Az intézkedésről 2013. március 4-én készített, 14010/4769/2013.id. számú jelentésben rögzítésre került, hogy a fenti napon 22:00 órakor jelentek meg a rendőrök az ügyelet utasítására egy áruház főbejáratánál, illetve az azzal szembeni parkolóban, mivel onnan arról érkezett bejelentés, hogy ott több személy verekszik, dulakodik. A helyszínre kiérkezve azonban azt tapasztalták, hogy az áruház parkolójában több személy beszélget, de ott verekedést, illetve dulakodást nem tapasztaltak. A parkolóban igazoltatás alá vonták az ott tartózkodó személyeket, többek között a panaszost is.

A bejelentés tartalma alapján a helyszínre kiérkező rendőrök tehát olyan információk birtokába jutottak, amelyek jogellenes cselekmény elkövetésére utaltak, ezért a rendőrök kötelesek voltak a tényállás tisztázása érdekében a helyszínen a szükséges intézkedéseket megtenni, ezért vált szükségessé a panaszos igazoltatása is.

A panaszos igazoltatására tehát kellő jogalap birtokában került sor, az e körben előadott panaszt **elutasítom**.

2. A panaszos sérelmezte előállításának jogszerűségét.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült 14010/4769/2013. id számú jelentés szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján került sor: *„a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek”*.

Az intézkedésről 2013. március 4-én készített, 14010/4769/2013.id. számú jelentés szerint, a helyszínen tartózkodó két személy és a biztonsági őr nyilatkozatai, valamint az áruház biztonsági felvételei alapján megállapításra került, hogy a panaszos két másik személlyel dulakodásba keveredett, amit csak akkor hagytak abba, amikor a biztonsági őr közölte velük, hogy értesítette a Rendőrséget. Ezen információk pedig elegendőnek bizonyultak az intézkedéskor hatályban lévő a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271. §-a szerinti garázdaság elkövetésének minimális szintű gyanújához, amely a panaszos előállítását szükségessé tette.

A tettenérés, mint előállítási ok vizsgálatánál pedig az alábbiakat szükséges rögzíteni. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 127. § (3) bekezdése alapján, a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. E törvényi rendelkezéshez fűzött indokolás szerint „A gyakorlatban számos esetben előfordul,

hogy az elkövetőt az elkövetés helyszínén, vagy annak közelében valaki - nem a nyomozó hatóság tagja - elfogja. A kifejtettekből következően nemcsak az az eset minősül tettenérésnek, amikor az elkövető a bűncselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre és az a helyszínen elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a cselekmény szemtanúja, vagy az ő felhívására, vagy egyéb okból - például a riasztó működését észlelve - más személy üldözés során elfogja. Ilyen esetben a Be. 127. § (3) bekezdése lehetőséget biztosít az elfogó személynek arra, hogy az elkövetőt visszatartsa a hatóság kiérkezéséig.”

A fentieknek megfelelően, az Rtv. szerinti tettenérés fogalma sem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésre vonatkozik, hanem abban az esetben is tettenérésről van szó, ha a tetten ért személy mozgását, cselekvését más személyek – például szemtanúk – végig kísérik a cselekmény elkövetésétől kezdve. Jelen esetben az áruház biztonsági őre a büntetőjogi törvényi tényállás elemeit megvalósító cselekménysor tanúja volt, illetve a rendőrök megérkezésekor a panaszos és a dulakodás többi résztvevője is a helyszínen tartózkodott, így a tettenérés alapján történő elfogás és előállítás feltételei – a rendőrök által a helyszínen tapasztaltak alapján – fennálltak.

Mindezekre tekintettel, az előállítás jogszerűsége kapcsán előadott panaszt **elutasítom**.

3. A panaszos sérelmezte a bilincs alkalmazásának jogszerűségét.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a az előállítás során a panaszoszt az Rtv. 48. § c) pontja alapján bilincselték meg: *„a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy szökésének megakadályozására”*.

A panasz ezen részének elbírálásához az alábbiak rögzítése szükséges. A panaszos előállítása szolgálati gépjármű igénybevételével történt, melynek során nagy forgalmú, lakott területen belüli útszakaszokat vettek igénybe, ennek okán közvetlenül a panaszos szökésének megakadályozása, közvetetten pedig a közlekedés biztonsága, más, a közlekedésben résztvevő személyek életének, testi épségének védelme érdekében a kényszerítő eszköz igénybevétele elengedhetetlennek bizonyult. A közúti közlekedés folyamán ugyanis elég egy hirtelen mozdulat, meggondolatlan támadás, és a gépjárműben tartózkodó személyek testi épségén kívül a közlekedésben részt vevő, vétlen személyek egészsége is veszélybe kerülhet.

Az Rtv. 48. §-ának a) b) és c) alpontjai szerint, a rendőr az ott felsorolt magatartások megakadályozása érdekében alkalmazhat bilincset. A megakadályozás alatt pedig, nem csupán a már bekövetkezett esemény megszüntetését, felszámolását, megtörését kell érteni, hanem a megelőzést is, vagyis el kell kerülni az olyan helyzet kialakulását, amelyben az érintett támadhat, elszökhet. Tehát nem szükséges „megvárni” azt, hogy az intézkedés alá vont személy valóban megpróbálja a fentiek közül bármelyiket.

Az intézkedéstaktikai tapasztalatok azt mutatják, hogy számos esetben az intézkedés alá vont személy kezdetben látszólag – esetleg szándékosan félrevezető módon – együttműködő, majd váratlanul támadó, agresszív magatartást tanúsít, szökést kísérel meg. Önmagában az intézkedés alá vont személy együttműködő fellépésére, pusztán az általa tett kijelentésekre taktikai hiba lenne alapozni. A támadás vagy szökés bekövetkezésének lehetőségét, a várható kockázatokat az eset összes körülményének mérlegelésével, körültekintően, ugyanakkor rövid idő alatt kell felmérni.

Az előállítás során továbbá figyelembe kellett venni, hogy szándékos, erőszakos jellegű bűncselekmény (garázdaság) gyanúja miatt történt az elfogás, előállítás. Ennek okán valamennyi ilyen jellegű cselekménnyel érintett személlyel szemben végrehajtott rendőri intézkedések alkalmával – és az arányosság követelményének figyelembe vételével – fokozott óvatossággal és körültekintéssel kell eljárni. Az a tény, hogy végül nem került sor a panaszos részéről szökésre, még nem teszi jogszerűtlenné vagy aránytalanná a kényszerítő eszköz alkalmazását – sőt, épp azt jelzi, hogy eredményes volt és elérte a célját.

Fontos továbbá kiemelni, hogy az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolása alapján a bilincs alkalmazása a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, tehát alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet.

Mindezekre tekintettel, a panaszos bilincselésére kellő jogalap birtokában került sor, az e körben előadott panaszt **elutasítom**.

4. A panaszos sérelmezte, hogy a Rendőrkapitányságon egy vasrácshoz volt kikötve.

A tárgyhoz történő bilincselés szabályait az alábbi rendelkezések tartalmazzák:

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) A bilincselés módjai:

d) indokolt esetben tárgyhoz bilincselés.

(5) Tilos a tárgyhoz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni. Tilos a bilincs olyan módon való használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz vagy jellegénél fogva megalázó.

(6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

c) tárgyhoz bilincselésnek - az (5) bekezdésben meghatározott korlátozás mellett - akkor van helye, ha a személy önkárosításának, támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.

Ezen panaszponttal kapcsolatban, Sz. L. r. főtörzsőrmester és K.K.K. r. főtörzsőrmester is jelentésében úgy nyilatkozott, hogy nem emlékeznek rá, hogy a rendőrségi épületben történő elhelyezéskor továbbra is szükséges volt-e a bilincselés, és arra sem, hogy a panaszost vasrácshoz bilincselték volna. A kapitányságvezető 10010-105/32-7/2013.P. számú válaszában azonban általánosságban leírta, hogy amennyiben nem elegendő az előállító helyiségek száma az előállítottak elkülönítésére, abban az esetben az előállított személyt a bűnjelkamrák rácsához bilincselik, biztosítva számára egy széket a várakozáshoz. Ebben az esetben rendkívüli őr felügyeli az előállítottat külön őrutasítás alapján.

Tekintettel arra, hogy a rendőrségi iratok nem cáfolják, hogy a panaszost a vasrácshoz bilincselték volna, ezért a panasz elbírálásánál a panaszos által előadottakat vettem alapul. A fent idézett jogszabály alapján megállapítható, hogy tárgyhoz történő bilincselés feltételei szigorúbbak, mint a kezek megbilincselésének lehetőségei. A panaszos vasrácshoz történő bilincselésére jogszerűtlenül került sor, ezért az e körben előadott panasznak **helyt adok**.

5. A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök az igazoltatás, valamint az előállítás okát és célját nem közölték.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint: „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről”.

A panaszos állításával ellentétben, Sz. L. r főtörzsőrmester és K.K.K. r. főtörzsőrmester is jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a panaszos az előállítás során az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat vonatkozó pontjai alapján tájékoztatást kapott az intézkedés okáról. Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés pedig tartalmazza, hogy „az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került”. A panaszos aláírta azon nyilatkozatot is, amelyen szerepel, hogy átvette az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a részére kiállított tájékoztatást, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást is.

A rendőrségi iratok tehát egyértelműen cáfolják a panaszos azon állítását, hogy nem tájékoztatták az előállítás, illetve az igazoltatás okáról, ezért az e körben előadott panaszt **elutasítom**.

III.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét.

A Panasztestület állásfoglalásában kitért a panaszos előállítása időtartamának vizsgálatára is. A Panasztestület a rendelkezésére álló adatok alapján megállapította, hogy a panaszos 3 órán át tartó előállítása, az annak során végzett eljárási cselekményeket figyelembe véve, nem volt aránytalanul hosszú, ezért emiatt nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapjoga. A Fővárosi Bíróság következetes joggyakorlata alapján a közigazgatási eljárás során az országos rendőrfőkapitánynak csak az a kötelessége, hogy a panaszban rögzítetteket vizsgálja, és ebben a körben jogszabályi hivatkozással alátámasztottan érdemben állást foglaljon. Tekintettel arra, hogy a panaszos sem a panaszbeadványában, sem annak kiegészítésében nem panaszolta az előállítás időtartamát, csupán tényként írta le, hogy 3 óra 4 perccel volt őrizetben, így ezen panaszpont vizsgálatát mellőztem.

A határozat II. részében részletesen kifejtett indokok alapján a Panasztestület megállapításával a 3. pont tekintetében nem értek egyet.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza.

¹ Lásd például Főv.B.20.K.33.505/2010/6. számú ítélete

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk, IV. cikk, VI. cikk, XXIV. cikk;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, valamint a 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés e) pontja, valamint 109. § (1) bekezdés a) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. § (2) bekezdése, 29. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (1) bekezdés a) pontja, 48. § c) pontja, 93/A. § (6)(7) és (9) bekezdései;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 41. § (4) bekezdés d) pontja, (5) bekezdése és (6) bekezdés c) pontja;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271. §.;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 127. § (3) bekezdése.

Budapest, 2014. február 20.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**